

Vergaderjaar 1997–1998

25 692

Wijzigingen van technische aard van enige belastingwetten c.a.

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 12 november 1997

De vaste commissie voor Financiën¹, belast met het voorbereidend onderzoek van het wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud, dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Algemeen

De leden van de fractie van de PvdA constateren dat in dit wetsvoorstel de artikelen XX, XXI en XXII zijn opgenomen, die in het wetsvoorstel Fiscale milieuversterking (25 689) onder de artikelen X, XI en XII vallen.

Aangezien in de bij dit laatste wetsvoorstel behorende memorie van toelichting op advies van de Raad van State wijzigingen zijn aangebracht, vragen deze leden de Regering of de betreffende materie inzake de belastingplicht van energiebedrijven wel in dit wetsvoorstel thuishoort. Het merendeel van de voorgestelde wijzigingen betreft tekstuele en redactionele wijzigingen waarmee kan worden ingestemd. Daarnaast gaat het om enige wijzigingen met een inhoudelijk karakter, in verband waarmee de leden van de fractie van de PvdA een aantal vragen hebben.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat, alhoewel in de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat de voorgestelde maatregelen niet beleidsmatig van aard zijn maar dienen tot herstel van gebleken onjuistheden, het wetsvoorstel wel degelijk belangrijke inhoudelijke wijzigingen bevat.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij kunnen met het merendeel van de voorgestelde aanpassingen instemmen. Met betrekking tot een aantal punten hebben deze leden behoefte aan nadere onderbouwing, te weten wat betreft invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor energiebedrijven, wijziging van artikel 4 AWR en de inhoudsvrijstelling dividendbelasting, de middellijk gehouden koopoptie en de reparatie winstbe-

¹ Samenstelling:

Leden: Schutte (GPV), Van Rey (VVD), Terpstra (CDA), Smits (CDA), Reitsma (CDA), Vliegthart (PvdA), Ybema (D66), voorzitter, Schimmel (D66), Van Gijzel (PvdA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Hillen (CDA), A. de Jong (PvdA), Hoogervorst (VVD), ondervoorzitter, Van Wingerden (AOV), Rabbae (Groen Links), Voûte-Droste (VVD), Adelmund (PvdA), Giskes (D66), H. G. J. Kamp (VVD), Zonneveld (CD), Van Dijke (RPF), Van der Ploeg (PvdA), B. M. de Vries (VVD), Van Walsem (D66), Ten Hoopen (CDA).
Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Van Hoof (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Heeringa (CDA), Wolters (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), Jeekel (D66), Van Zijl (PvdA), Van Zuijlen (PvdA), G. de Jong (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Rijpstra (VVD), Verkerk (AOV), Rosenmøller (GroenLinks), Hofstra (VVD), Crone (PvdA), Assen (CDA), M. M. H. Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Leerkes (U55+), Verspaget (PvdA), Hessing (VVD), Van Boxtel (D66), De Haan (CDA).

wijzen. Wel moet het hen van het hart dat de voorgestelde technische wijzigingen ook beleidswijzigingen bevatten.

Ook de leden van de fractie van D66 hebben kennis genomen van het voorstel tot wijzigingen van technische aard van enkele belastingwetten. Het is deze leden opgevallen dat ondanks de mededeling bij de memorie van toelichting dat het advies van de Raad van State niet openbaar wordt gemaakt omdat het uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat, de Raad van State wel degelijk heeft geadviseerd en wel over een onderdeel dat niet louter van technische aard genoemd kan worden. Deze leden hebben geconstateerd dat dit advies is opgenomen bij het wetsvoorstel inzake fiscale milieuversterking. Zij verzoeken de regering voortaan de adviezen van de Raad van State bij die wetsvoorstellen op te nemen waar ze ook thuis horen.

Over een aantal onderdelen van het onderhavige wetsvoorstel hebben de leden van de fractie van D66 vragen en opmerkingen.

Artikelen

Artikel I, onderdeel B

Met de voorgestelde wijzigingen van artikel 20a Wet op de inkomstenbelasting 1964 kunnen de leden van de PvdA-fractie in principe instemmen. Graag zouden zij echter een reactie ontvangen op de opmerkingen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) (brief van 7 november 1997) over de aanpassing van het aanmerkelijk belangregime. Voorts vragen deze leden aandacht voor de opvatting van Van Vijfeijken (WFR 6263, blz. 1411–1415) dat artikel 20a, lid 6 IB gewijzigd zou moeten worden voor de situatie waarbij aandelen behorend tot een aanmerkelijk belang worden gelegateerd. Is hier sprake van een vervreemding van een aanmerkelijk belang nu een dergelijke overgang is aan te merken als een overgang krachtens erfrecht onder bijzondere titel? Geldt de doorschuifregeling van lid 7 in deze situatie onverkort?

De leden van de CDA-fractie wensen geïnformeerd te worden over de behandeling van privé gehouden aandelen of opties (en indirecte winstbewijzen), die zonder het meetellen van de indirect gehouden opties geen aanmerkelijk belang vormen, maar met ingang van 1 januari 1998 wel een aanmerkelijk belang zullen vormen. De voorgestelde wijziging van artikel 20a, lid 3 Wet IB is immers bedoeld ter bestrijding van turbo-constructies. In de ogen van de leden van de CDA-fractie hoeft echter met name bij bovengenoemde vermogensbestanddelen geen sprake te zijn van een dergelijke turbo-constructie. Voorts vragen deze leden van de CDA-fractie de regering nauwkeurig toe te lichten in welke gevallen een belang als middellijk wordt gekwalificeerd.

De regering stelt voor in artikel 20a, lid 3 ook de middellijke koopoptie onder de aanmerkelijk belangregeling te brengen, zo constateren de leden van de VVD-fractie. Is het de bedoeling dat privé gehouden aandelen of opties, die zonder het meetellen van de indirect gehouden opties geen aanmerkelijk belang vormen, met ingang van 1 januari 1998 wel een aanmerkelijk belang gaan vormen? Zo ja, zou het dan niet redelijk zijn voor de tot 1 januari 1998 ontstane meerwaarde een zogenaamde «step-up» te verlenen?

Ook de leden van de fractie van D66 verzoeken de regering te reageren op de door de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs gesuggereerde mogelijkheid tot het verlenen van een «step up» en op hun voorstel ook de middellijke koopoptie onder het aanmerkelijk belangregime te

brengen. Kan worden toegelicht in welke gevallen middellijke belangen worden meegeteld? Is de regering van mening dat het verlenen van een «step up» wenselijk is nu wordt voorgesteld om ook een aanmerkelijk belang aanwezig te achten indien een belastingplichtige winstbewijzen bezit die betrekking hebben op tenminste 5% van de jaarwinst van de vennootschap, dan wel 5% van hetgeen bij liquidatie wordt uitgekeerd? Voorts willen de leden van de fractie van D66 weten of de regering de mening deelt dat bij het niet verlenen van een «step up» er (materieel) sprake is van terugwerkende kracht.

De leden van de CDA-fractie achten het terecht dat niet langer een fictieve vervreemding aanwezig wordt geacht bij overlijden, indien de aandelen binnen twee jaar aan een binnenlands belastingplichtige erfgenaam worden toebedeeld. Deze leden vragen of een dergelijke bepaling ook niet vereist is voor de situatie waarbij tot een huwelijksgemeenschap aanmerkelijk belang-aandelen behoren, waar één van de echtgenoten emigreert en bij een hierop volgende echtscheiding de aandelen aan de in Nederland wonende echtgenoot worden toebedeeld.

Artikel II, onderdeel B

De leden van de fractie van D66 waarderen de aanpassing van de geschenkenvrijstelling in de loonbelasting positief. Zij merken op dat de regering hiermee tegemoetkomt aan de vele reacties die zijn binnengekomen op de waardering van beloningen in natura volgens de waarde in het economisch verkeer. Deze leden verzoeken de regering te reageren op de suggestie van VNO/NCW (brief van 11 november 1997) dat deze wijziging ook in art. 36 van de Uitvoeringsregeling loonbelasting 1990 dient te worden aangebracht.

Artikel III, onderdelen A en C

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in de voorgestelde uitbreiding van het begrip aanmerkelijk belang in de vermogensbelasting tot koopopties. Zij stellen voor een dergelijke bepaling ook op te nemen in artikel 20, lid 5 Successiewet 1956.

Artikel IV, onderdeel 1

In zijn commentaar (brief van d.d. 7 november jl. merkt de NOB op dat de praktijk ermee gediend zou zijn, indien de inhoudingsvrijstelling van dividendbelasting ten aanzien van fiscale beleggingsinstellingen vallende onder de Wet toezicht beleggingsinstellingen die bijvoorbeeld een belang van 25% of meer in een andere fiscale beleggingsinstelling houden, wordt gehandhaafd. De leden van de VVD-fractie stellen een reactie van de regering op prijs.

Tevens stelt de NOB voor om artikel 4 lid 1 Dividendbelasting 1996 zo aan te passen dat de inhoudingsvrijstelling van dividendbelasting ook toepassing kan vinden voor pensioenfondsen die bijvoorbeeld een belang van 25% of meer houden in een fiscale beleggingsinstelling. Ook op dit punt vragen deze leden een reactie.

Artikel X, onderdelen A en B.2

De leden van de fractie van de PvdA vragen een reactie op de kritiek van de Raad van State op de voorgestelde wijziging van artikel 4 Wet belastingen van rechtsverkeer. Ook vragen deze leden aandacht voor de opmerkingen van de NOB (in de brief van 6 november 1997) over de inhoudingsvrijstelling in de dividendbelasting en een artikel in het

Financieel Dagblad van 7 november jl. (Fiscus slaat beleggers vastgoedfondsen aan, blz. 1 en 3).

De leden van de CDA-fractie kunnen zich niet vinden in de automatische koppeling aan de inkomstenbelasting. Voorts zijn deze leden van mening dat niet zonder nadere motivering kan worden gekoppeld aan het nieuwe aanmerkelijk belang-begrip in de inkomstenbelasting. Met de in de memorie van toelichting gegeven rechtvaardiging voor deze koppeling (namelijk onderscheid aanbrengen tussen ondernemen en beleggen) wordt de anti-misbruikgedachte die tot op heden aan deze bepaling ten grondslag heeft gelegen immers verlaten. Bij een 5% aandeelhouders-belang is – ook in de ogen van de Raad van State – geen sprake van «een wezenlijk belang» in een onroerend goedfonds en derhalve geen gevaar voor misbruik. Ook de leden van de CDA-fractie wensen geïnformeerd te worden waarom het advies van de Raad van State inzake het onderhavige wetsvoorstel niet is gepubliceerd bij dit wetsvoorstel. In zijn advies uit de Raad van State kritiek op de voorgenomen koppeling aan de inkomstenbelasting.

Vervolgens vragen de leden van de CDA-fractie naar de behandeling van de situatie voor (institutionele) beleggers die geen raakvlak hebben met het aanmerkelijk belang-regime in de inkomstenbelasting (zoals bijvoorbeeld vrijgestelde pensioenfondsen die in toenemende mate op indirecte wijze in vastgoed beleggen).

Voorts wijzen de leden van de CDA-fractie op de inhoudelijke consequenties die het voorgestelde – als niet beleidsmatig van aard gepresenteerde – wetsvoorstel met zich mee zal brengen. Overdrachtsbelasting zal moeten worden afgedragen bij verkrijging of uitbreiding al van een belang vanaf 5% in een onroerend goed-vennootschap. Deze verhoging van de belastinggrondslag zal nadelige gevolgen hebben voor de waarde van onroerend goed-fondsen en voor transacties van onroerend goed als beleggingsproduct.

Ten slotte wijzen deze leden op mogelijke uitvoerings- en controle aspecten in dit verband. De verkrijger van de aandelen zal overdrachtsbelasting op aangifte moeten voldoen over een waarde die hij veelal niet kent. Hoe denkt de regering om te gaan met problemen die bij de verkrijger van de aandelen zullen opkomen omtrent de vragen of een fonds een onroerend goed fonds is, hoe aandelenpakketten die het fonds zelf houdt gekwalificeerd moeten worden en wat de maatstaf van heffing is?

De leden van de VVD-fractie hebben ook kennisgenomen van het voorstel voor verlaging van de grens waarbij een belang in een onroerendgoed vennootschap leidt tot de heffing van overdrachtsbelasting, indien dat belang wordt overgedragen. Op dit voorstel is veel kritiek gekomen. Deze leden zijn er vooralsnog niet van overtuigd dat deze wijziging noodzakelijk is en vragen om een nadere onderbouwing. Ook zij hebben met verbazing kennisgenomen van het feit dat de kritiek van de Raad van State hierover niet is gepubliceerd op de plek waar het thuis hoort. Kan de regering alsnog uitleggen waarom niet de moeite is genomen de opmerkingen van «redactionele aard» van de Raad van State bij dit wetsvoorstel te voegen?

De leden van de fractie van D66 merken op dat technische aanpassingen volgens de regering kennelijk ook fundamenteel van aard kunnen zijn. Kan de regering aangeven waarom de voorgestelde aanpassing niet al is voorgesteld bij de wijziging van wetsvoorstel 24 761 inzake de herziening van het regime ter zake van winst uit aanmerkelijk belang? Deze leden verzoeken de regering toe te lichten waarom de voorgestelde wijziging nu noodzakelijk is en daarin mee te nemen de gevolgen voor pensioenfondsen die in toenemende mate op indirecte wijze in vastgoed beleggen.

Wil de regering reageren op de door de NOB voorziene uitvoeringstechnische problemen en de gesuggereerde mogelijke waardedaling van 6% of meer als gevolg van de overdrachtsbelasting die bij een belang van 5% of meer wordt geheven? VNO/NCW suggereert in artikel 4 WBvR een zelfstandig aanmerkelijk-belangcriterium op te nemen voor vastgoedfondsen. Daarop zien de leden van fractie van D66 graag een reactie. Deze leden verzoeken de regering tenslotte het budgettaire belang uiteen te zetten dat is gemoeid met het voorstel tot wijziging van art.4 WBvR.

Artikel XX

De leden van de VVD-fractie kunnen zich in beginsel vinden in de in de memorie van toelichting voorgestelde gefaseerde invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor energiebedrijven. Zij willen echter benadrukken dat een goede overgangsregeling voor energiebedrijven van groot belang is. De Vereniging van Energiedistributiebedrijven in Nederland (GPB) doet een voorstel (brief van 11 november 1997) hoe de gefaseerde invoering van het vennootschapsbelastingtarief eruit zou moeten zien, te weten van 1998–2001 0% vpb, 2002–2006 15% vpb en vanaf 2007 35% vpb. Gaarne ontvangen de leden van de VVD-fractie een reactie op dit voorstel.

Artikel XXI

Van het verbod goodwill te mogen activeren vragen de leden van de VVD-fractie een nadere onderbouwing. Is het juist dat een dergelijk verbod niet eerder is opgelegd, ook niet bij de vpb-invoering in verband met privatisering van staatsondernemingen en de verzelfstandigingen van «nevenactiviteiten» van energiedistributiebedrijven? Is hier naar het oordeel van de regering sprake van gelijke situaties? Is het verbod nieuwe gevallen van precarioheffing als kosten te kunnen aftrekken niet in strijd met het systeem van de wet op de vennootschapsbelasting, zoals de GPB stelt?

Diversen

Tenslotte vragen de leden van de PvdA-fractie een reactie op de opmerkingen onder C in de brief van de NOB van 7 november 1997, alsmede over de waardebepaling voor de heffing van loonbelasting van het VNO-NCW (brief van 11 november 1997).

De leden van de VVD-fractie zijn het eens met de voorgestelde reparatie inzake winstbewijzen. Ook in dit geval lijkt het reëel een step-up te verlenen. Gaarne ontvangen zij een reactie op dit voorstel.

De voorzitter van de commissie,
Ybema

De griffier van de commissie,
Janssen